

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie**

Szczecin, dnia 6 grudnia 2011 r.

Tekst ujednoczony

**Pan
Andrzej Kreft
Dyrektor Regionalnego Zarządu
Gospodarki Wodnej w Szczecinie**

LSZ-4101-28-01/2011
P/11/109

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*¹, zwanej dalej „*ustawą o NIK*”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie przeprowadziła w Regionalnym Zarządzie Gospodarki Wodnej w Szczecinie (zwanym dalej „*RZGW*”), kontrolę wykonywania w latach 2008-2011 (I półrocze) wybranych obowiązków ustawowych związanych z zarządzaniem zasobami wodnymi, w tym zapobiegania powodziom.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 3 listopada 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 60 ust. 1 *ustawy o NIK* przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, pozytywnie ocenia realizację ustawowych obowiązków w skontrolowanym zakresie.

1. W latach 2009-2011 (do 30 listopada.) *RZGW* administrował obszar regionu wodnego obejmujący 16 regionów bilansowych (od nr 01 do 16). W okresie od 30.07.2005 r. do 17.03.2011 r. Dyrektor *RZGW* miał obowiązek (zniesiony z dniem 18.03.2011 r.) opracowania studiów ochrony przeciwpowodziowych w regionie wodnym², spełniających wymogi art. 79 ust. 2 pkt 1 i 3, ust. 3 oraz ust. 4 *ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne*³, którego nie zrealizował w odniesieniu do regionów bilansowych nr 09-14 i 16.

¹ Dz. U. z 2007 r., Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Art. 1 pkt 60 lit. b) *tiret drugie ustawy z dnia 3 czerwca 2005 r. o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 130, poz. 1087 ze zm.) nakładał na Dyrektora RZGW od dnia 30.07.2005 r. obowiązek opracowywania studiów ochrony przeciwpowodziowej w regionie wodnym, który z dniem 18.03.2011 r. został zniesiony i zastąpiony obowiązkiem sporządzenia planów zarządzania ryzykiem powodziowym w regionach wodnych na mocy art. 1 pkt 27 lit. a) *tire trzeciej ustawy z dnia 5.01.2011 r. o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 32, poz. 159)**

³ Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 ze zm.

W 2005 r. dla całego regionu wodnego opracowano „*Studium bezpośredniego zagrożenia powodzią na obszarze RZGW w Szczecinie*” (14.03.2005 r.), w którym określono obszary bezpośredniego zagrożenia na obszarach nieobwałowanych. W następnych latach RZGW zleciło i uzyskało dokumenty dla regionów bilansowych nr 01-10⁴, stanowiące podstawę opracowania w latach 2008-2011 „*Studiów ochrony przeciwpowodziowej dla regionu bilansowego nr: 01, 02, 03, 04, 05, 06, 07, 08, 15*”, w których - zgodnie z art. 79 ust. 2 pkt 2 i 3 Prawa wodnego - określono granice zasięgu wód powodziowych, obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią i obszary potencjalnego zagrożenia powodzią.

Badania studiów ochrony przeciwpowodziowej i dokumentów z nim związanych wykazały, że nie wypełniono wymogów art. 79 ust. 2 pkt 1 i ust. 3 i 4 Prawa wodnego, gdyż studia:

- dla wszystkich ww. regionów bilansowych nie określały kierunków ochrony przed powodzią oraz podziału obszarów na obszary wymagające ochrony przed zalaniem z uwagi na ich zagospodarowanie, wartość gospodarczą lub kulturową,
- dla regionów bilansowych nr 01, 02, 05, 06, 07, 08 i 15 nie zostały zaopiniowane przez wszystkie właściwe rady gmin, powiatów i sejmików wojewódzkich.

Do dnia 30.06.2011 r. nie sporządzono planów zarządzania ryzykiem powodziowym w regionach wodnych z powodu braku map zagrożenia powodziowego oraz map ryzyka powodziowego. Obowiązek ustawowy opracowania tych map do 22.12.2013 r. ciąży na Prezesie Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej (zwanego dalej *Prezesem KZGW*), a opracowania ww. planów² do 22.11.2015 r. na Dyrektora *RZGW*.

2. W okresie od 1 stycznia 2002 r. do dnia 30.06.2011 r. Dyrektor *RZGW* nie opracował projektu planu ochrony przeciwpowodziowej regionu wodnego oraz warunków korzystania z wód regionu i wód zlewni z administrowanego terenu, czym nie wypełnił obowiązków określonych odpowiednio w art. 92 ust. 3 pkt 6 w związku z art. 220 oraz w art. 92 ust. 3 pkt 2, art. 113 ust. 1 pkt 4 i 5 i art. 116 Prawa wodnego.

W badanym okresie *RZGW* prowadził prace przygotowawcze w ramach procedury ustalania warunków korzystania z wód regionu i wód zlewni, na które wydatkował łącznie 41,8 tys. zł na opracowanie; "*Metodyki opracowywania warunków korzystania z wód regionu wodnego oraz warunków korzystania z wód zlewni*"; udział autorów opracowania we wdrażaniu założeń dla pilotażowego obszaru, tj. dla zlewni Iny; sporządzenie analizy prawnej pn „*Opracowanie materiałów dotyczących*

⁴ *Inwentaryzacja i ocena aktualnego stopnia zabezpieczenia przeciwpowodziowego zlewni rz. Odry poniżej Nysy Łużyckiej dla potrzeb studium ochrony przeciwpowodziowej*” (16.12.2008 r.) Obejmująca: zlewnię rzeki Odry poniżej ujścia Nysy Łużyckiej wraz z dopływami: Pliszką, Ilanką, Myślą, Kurzycą, Ślubią, Rurzycą, Tywą, Płonią, Iną, Krępą, Gunicą i Gowienicą oraz dla regionów 07 i 08 „*Uzupełniające pomiary sytuacyjno-wysokościowe wałów przeciwpowodziowych dla potrzeb studium ochrony przeciwpowodziowej*” (6.10.2008 r.) obejmujące: gminy Stare Czarnowo, Stargard Szczeciński, Dolice, Pyrzyce, Przelevice (w powiatach: gryfiński, stargardzkim, pyrzyckim).

formalno-prawnych uwarunkowań przygotowania i wdrażania warunków korzystania z wód jako aktu prawa miejscowego”.

Główną przyczyną niesporządzenia projektu planu ochrony przeciwpowodziowej regionu wodnego administrowanego przez *RZGW* było niedopracowanie przez Prezesa *KZWG* planu ochrony przeciwpowodziowej oraz przeciwdziałania skutkom suszy na obszarze kraju, którego ustalenia winny być uwzględnione w projekcie planu regionalnego.

3. Wg stanu na dzień 31.12.2010 r. *RZGW* zarządzał 330,76 km rzek, z których 246,4 km odcinków rzek zostało uregulowanych, a 43,4 km granicznego odcinka rzeki Odry wymagało pilnych prac regulacyjnych i utrzymaniowych, gwarantujących uzyskanie i utrzymanie głębokości szlaku żeglownego 1,80 m.

RZGW w badanym okresie nie zarządzał znajdującymi w administrowanym regionie wodnym międzywałami, wałami przeciwpowodziowymi i budowlami piętrzącymi, zbiornikami wodnymi o pojemności powyżej 2 hm³, suchymi zbiornikami wodnymi i polderami, gdyż należało to do obowiązków samorządów.

4. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację planowanych w 2008-2010 zadań w zakresie regulacji i utrzymania rzek oraz urządzeń wodnych, gdyż przy wykonaniu pełnego zakresu rzeczowego koszt ich realizacji był niższy od planowanego. Przesunięcie lub odstąpienie od realizacji zadania spowodowane czynnikami obiektywnymi niezależnymi od *RZGW*.

I tak stwierdzono m.in., że w latach 2008-2010 zrealizowano:

- 4 zaplanowane zadania polegające na wykonaniu dokumentacji projektowej w zakresie regulacji 163,6 km granicznego odcinka rzeki Odry km 542,4-706,0 ze szlakiem żeglugowym, kosztem 958,5 tys. zł (52,5% zaplanowanych).
- 6 z 7 planowanych zadań w zakresie utrzymania 38,3 km rzek (z planowanych 54,8 km), kosztem 368,5 tys. zł (18,1% zaplanowanych). Powodem niezrealizowania zadania były wysokie stany wód uniemożliwiające podjęcie prac.
- wszystkie 4 zaplanowane zadania⁵ dotyczące budowy urządzeń wodnych, kosztem 7.159,3 tys. zł (86,0% planowanych),
- 11 z 13 zaplanowanych zadań dotyczących remontów i konserwacji urządzeń wodnych, kosztem 261,1 tys. zł (92,7% zaplanowanych). Przyczyną niewykonania 2 zadań było odstąpienie wykonawcy od ich realizacji ze względu na wysokie stany wód na rzece Odrze.

⁵ przebudowa przejścia żeglownego pod mostem kolejowym na rz. Odrze Zachodniej km 35,59 (zachodnie przejście żeglowne) w Szczecinie (w 2008 r.), ubezpieczenie brzegu na odcinku ujścia Dąbskiej Strugi do rz. Regalica w Szczecinie (w 2009 r.), ubezpieczenie brzegu na odcinku ujścia Dąbskiej Strugi do rz. Regalica w Szczecinie oraz przebudowa i remont nabrzeża rz. Odra km 697,1 (brzeg prawy) w miejscowości Ognica (w 2010 r.).

5. Realizację zadań w zakresie prac utrzymaniowych i regulacyjnych, budowy urządzeń wodnych oraz ich konserwacji i remontów, Dyrektor RZGW zlecał do wykonania podmiotom zewnętrznym.

Zbadano udzielenie zamówienia publicznego *Przebudowa przejść żeglugowych pod mostem kolejowym na rz. Odrze Zachodniej w km 35,59 (zachodnie przejście żeglowne)* o wartości 5.697,2 tys. zł. Stwierdzono, że zamówienia udzielono w trybie przetargu nieograniczonego z zachowaniem zasad i trybu określonych w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo Zamówień Publicznych⁶, zgodnie z instrukcją wewnętrzną postępowania przy udzielaniu zamówienia publicznego⁷.

6. RZGW w ramach sprawowanego nadzoru nad prawidłowością gospodarowania wodami, przeprowadził 234 kontrole, w tym 232 kontrole w zakładach określonych w art. 9 pkt 25 *Prawa wodnego*. W 102 kontrolach stwierdzono nieprawidłowości i wydano zarządzenia pokontrolne, których realizację monitorowano, z tego w 92 - zrealizowano zalecenia, w 3 - wstrzymano ich wykonanie, z powodu uwarunkowań prawnych zaistniałych po wydaniu zarządzenia pokontrolnego, a w 7 - zaplanowano rekontrolę w IV kwartale 2011 i w 2012 r.

Roczne sprawozdania z wykonania zadań i planu działalności przedkładane były terminowo do Prezesa KZGW, który je akceptował bez uwag.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o:

Opracowanie warunków korzystania z wód regionu i wód zlewni regionu wodnego RZGW

Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK oczekuje od Pana Dyrektora, w terminie miesięcznym od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o podjętych działaniach na rzecz ich realizacji lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, przysługuje Panu Dyrektorowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków, zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
w Szczecinie
z up. Pelczar Ryszard
wicedyrektor

⁶ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

⁷ zarządzenie Dyrektora RZGW nr 9/2008 z 7.02.2008 r. w sprawie ustalenia instrukcji postępowania przy udzielaniu zamówień publicznych w Regionalnym Zarządzie Gospodarki Wodnej w Szczecinie.